

VREAU SĂ ȘTIU

Marilena Pavelescu
Raluca Moroșanu

CLASA

6

Limba și literatura română

Teste și fișe de lucru

LITERA

CUPRINS

PREFAȚĂ	5
TESTĂRI INIȚIALE	6
INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ	14
OMONIMIE ȘI POLISEMIE	16
INTERESE ȘI ATITUDINI FAȚĂ DE LECTURĂ. TABELE	24
STRUCTURA FONOLOGICĂ A CUVINTELOR	26
VERBUL. MODURI VERBALE ȘI TIMPUL LOR	36
Modul indicativ și imperativ. Reactualizare	36
Modul conjunctiv	38
Modul condițional-optativ	40
PREDICATUL NOMINAL. VERBUL COPULATIV ȘI NUMELE PREDICATIV	42
Predicatul. Redactare de text. Originalitate. Textul narativ în versuri	45
POSSIBILITĂȚILE COMBINATORII ALE VERBULUI	48
Complemente și circumstanțiale	50
Complementul direct. Reluarea prin clitic pronominal	52
Complementul indirect	56
Complementul prepozițional. Prepoziția	57
Circumstanțiale de loc, de timp și de mod	58
NARAȚIUNEA LA PERSOANA I. TEXTUL NARATIV ÎN PROZĂ	62
NARAȚIUNEA LA PERSOANA A III-A. TEXTUL NARATIV ÎN PROZĂ ȘI ÎN VERSURI	67
Momentele subiectului	70
TRECEREA DIN VORBIREA DIRECTĂ ÎN VORBIREA INDIRECTĂ	72
REZUMATUL	78
SUBSTANTIVUL. SUBSTANTIVE DEFECTIVE ȘI COLECTIVE. ARTICOLUL	86
Articolul. Substantivele defective	88
CAZURILE SUBSTANTIVULUI	90
Cazurile nominativ și acuzativ	90
Cazurile dativ-genitiv. Limba vorbită. Limba scrisă	92
Cazul vocativ. Limba vorbită și limba scrisă	96
CORELAREA FUNCȚIEI SINTACTICE CU CAZUL MORFOLOGIC	98
TEXTUL EXPLICATIV. SUBSTANTIVUL ȘI NUMERALUL	104
Interpretarea limbajului figurat. Enumerația	107
Prepoziția. Posibilități combinatorii ale substantivului	109
ADJECTIVUL. POSSIBILITĂȚI COMBINATORII ALE ADJECTIVULUI	112
ELEMENTE DE VERSIFICAȚIE	115
EPITETUL. TEXTUL DESCRIPTIV LITERAR	121
TEXTUL ARGUMENTATIV. INTERPRETAREA DE TEXT	134
ADVERBUL. TIPURI DE ADVERBE	136
Adjectivul și adverbul	142

PRONUMELE PERSONAL	149
Formele și funcțiile sintactice ale pronumelui personal în cazul nominativ	150
Formele și funcțiile sintactice ale pronumelor personale în cazul acuzativ	151
Formele și funcțiile sintactice ale pronumelor personale în cazul dativ	153
Formele și funcțiile sintactice ale pronumelor personale în cazul genitiv	155
Pronumele personal - cazul vocativ	156
PRONUMELE REFLEXIV (FORMELE PROPRII ȘI ÎMPRUMUTATE)	158
Pronumele reflexiv. Formele proprii	158
Pronumele reflexiv. Formele împrumutate	160
DIFERENȚIEREA DINTRE PRONUMELE PERSONAL ȘI PRONUMELE REFLEXIV	162
Rezumat. Trecerea în vorbirea indirectă	162
POSSIBILITĂȚI COMBINATORII ALE PRONUMELOR	165
TEXTUL NARATIV-DESCRIPTIV	168
TIPURI DE SECVENȚE TEXTUALE	170
INSTANȚELE NARATIVE. PERSONAJUL LITERAR	172
LUCRĂRI SEMESTRIALE	175
ANEXE	191
TEXTUL NARATIV LITERAR. INSTANȚELE COMUNICĂRII NARATIVE:	
AUTOR, NARATOR, PERSONAJ	191
STRATEGII DE COMPREHENSIUNE. REPREZENTĂRI MENTALE	194
SECVENȚA EXPLICATIVĂ	196
SECVENȚA DIALOGATĂ. PARTICULARITĂȚI. TRECEREA DIN VORBIREA	
DIRECTĂ ÎN VORBIRE INDIRECTĂ	197
Dialogul pe messenger: limbă vorbită sau limbă scrisă?	198
STRATEGII DE ÎNȚELEGERE (COMPREHENSIUNE) A TEXTULUI. PARAFRAZA	201
ETAPELE SCRIERII: CULEGEREA DATELOR. REDACTAREA PLANULUI.	
REDACTAREA CIORNEI ȘI A LUCRĂRII PE BAZA PLANULUI. ORIGINALITATE	203
Redactarea unor texte descriptive. Tiparul textual descriptiv	204
Rolul descrierii în textele narative	205
Recomandări privind redactarea unui text descriptiv (literar)	206
Recomandări cu privire la redactarea unei descrieri de tip portret (uman)	208
Descrierea unui tablou (compoziție plastică)	213
REZUMATUL	214
RECOMANDĂRI PRIVIND REDACTAREA UNEI COMPUNERI NARATIVE	216
TEXTUL ARGUMENTATIV	221
LIMBAJUL FIGURAT. EPITETUL ȘI ENUMERAȚIA	223

PREFAȚĂ

A te face înțeles și a-l înțelege pe celălalt nu este întotdeauna ușor, chiar și atunci când mesajele sunt transmise și auzite/citite prin intermediul aceleiași limbi. Abilitatea de a comunica clar, expresiv și convingător presupune efort susținut și timp. Ea se formează cu sprijinul profesorului și prin străduință proprie, exersând permanent strategii de lectură, de redactare, de selectare și de combinare a cuvintelor preluate din tezaurul limbii române.

Prin auxiliarul de față, ne alăturăm profesorului de la clasă și manualului, pentru a vă facilita nu doar reușita la primul vostru examen important (Evaluarea Națională, la sfârșitul clasei a VIII-a), ci și, sau mai ales, reușita în viață, într-o societate din ce în ce mai competitivă.

Spre deosebire de manual, auxiliarul are în centru evaluarea, privită într-un context în care nu mai este o sursă de stres provocat de etichetarea/controlul și sancțiunea care o întovărășesc. Testele din auxiliar te invită să te raportezi la propriile progrese, te provoacă la autodepășire prin reflecție și autoreglare și îți dezvăluie în cât de multe situații de viață îți este de folos ceea ce înveți la clasă.

Auxiliarul a fost conceput plecând de la următoarele convingeri:

- un alt mod de abordare a noțiunilor predate la clasă sau prezentate în manual oferă o altă perspectivă, contribuind astfel la o mai bună asimilare a lor;
- învățarea modului cum funcționează limba stă la baza dezvoltării gândirii și a reușitei voastre, așadar exercițiile de gramatică au o justificare solidă;
- comunicarea înseamnă utilizarea eficientă a tuturor domeniilor: gramatică, redactare de text, înțelegere de text literar și nonliterar;
- nu este neapărat necesar să fii încruntat când înveți; multe sarcini pot fi distractive;
- dacă înțelegi bine cum funcționează limba, poți folosi mai responsabil cuvintele în diverse contexte școlare/extrașcolare;
- reușita la examenul final se pregătește chiar din clasa a V-a.

Pentru a fi cu adevărat un instrument de învățare prin autocunoaștere, autoarele auxiliarului au selectat și au conceput o serie de materiale pe care le-au organizat ținând cont de tema generală a clasei a VI-a (*Eu și lumea din jurul meu*), căreia i se subordonează alte teme (*Descoperind lumea cu inima; Călătorii în timp și în spațiu; Moduri diferite de a vedea și de a simți lumea*).

Auxiliarul cuprinde:

- teste formative (15-20 de minute) cu punctaj atribuit sau cu posibilitatea de a-i fi atribuit;
- teste sumative (50 de minute);
- teste de remediere/de dezvoltare/fișe de lucru;
- fișe cu informații teoretice pentru cunoașterea și înțelegerea unor concepte noi care stau la baza înțelegerii și producerii de texte/mesaje diverse.

Prin organizarea pe trei niveluri: *Inițiere, Dezvoltare și Excelență*, vă oferim șansa de a descoperi, de la un exercițiu la altul, cum deveniți mai buni/mai eficienți în arta comunicării.

Testele, prin sarcinile propuse, nu verifică exclusiv un concept nou, chiar dacă se insistă asupra lui, ci solicită actualizarea și, implicit, fixarea altor concepte/noțiuni corelate cu el, ajutându-vă să observați cum înțelegerea și cunoașterea înseamnă, de fapt, legături între cunoștințe/concepte diverse din cadrul aceleiași sau a mai multor discipline.

În realizarea testelor și a fișelor de lucru am utilizat întrebări după modelul celor de la Evaluarea Națională (clasa a VI-a sau a VIII-a), precum și al celor folosite în cadrul evaluărilor PISA. Indiferent de forma pe care o îmbracă materialul (test, fișă de lucru), am acordat un spațiu generos problemelor de scriere și de exprimare corectă. Modul de aranjare și de prezentare a materialelor ține cont de faptul că există mai multe manuale aprobate, deci are un caracter flexibil, permițând să devină cu adevărat „un auxiliar” pentru oricare dintre manualele aprobate și utilizate la clasă.

Auxiliarul vă invită să abordați învățarea limbii, a noțiunilor de literatură și de comunicare ca pe o aventură a cunoașterii, o călătorie la capătul căreia veți deveni mai îmbogățiți și mai pregătiți pentru viață.

TESTARE INIȚIALĂ 1

Citește cu atenție textele pentru a răspunde la întrebări.

A. „Peste câteva momente, trenul zboară-n spre Carpați.

— Biletele, vă rog, domnilor, zice politicoș conductorul, intrând în primul vagon de clasa întâi.

D. Georgescu arată două bilete.

— Mititelul... e al dumneavoastră? întrebă conductorul, arătând pe ofițerașul de vânători care s-a suit cu picioarele pe bancheta de catifea [...]

Conductorul salută politicoș și trece mai departe.

— I-ai spus mamiții (întreabă discret madam' Georgescu pe consoartele dumneaei) să bage de seamă să nu-i fure cineva coșul?

D. Georgescu dă din cap și se mulțumește să zică numa':

— Hâhî!

Mai discret încă, întreabă d. Georgescu pe consoarta d-sale:

— I-ai dat ceva parale?

Madam' Georgescu răspunde consortului tot așa de laconic cum i-a răspuns și dânsul.

— Cât?

Madam' Georgescu arată mâna cu cele cinci degete răsfirete: cinci – adică o băncuță.

Treizeci de bani, tramvaiul de la Zece Mese până la gară: care va să zică gramamă are încă douăzeci de bani pentru ca să cumpere două legături de vișine la Comarnic. Și-n adevăr, le și cumpără, și le și mănâncă pe jumătate până la Valea Largă, cu sâmburi cu tot. [...]"

(*Tren de plăcere*, de I.L. Caragiale)

B. „[...] Madam Popescu mai sărută o dată dulce pe maiorașul, îl scuipe, să nu-l deoache, și-l lasă jos. El a pus sabia în teacă, salută militărește și merge într-un colț al salonului unde, pe două mese, pe canapea, pe foteluri și pe jos, stau grămădite fel de fel de jucării. Dintre toate, maiorul alege o trâmbiță și o tobă. Atârnă toba de gât, suie pe un superb cal vânat rotat, pune trâmbița la gură și, legănându-se călare, începe să bată toba cu o mână și să sufle-n trâmbiță. Madam Popescu îmi spune ceva; eu n-aud nimica. Îi răspund totuși că nu cred să mai ție mult gerul așa de aspru; ea n-aude nimica.

— Ionel! Ionel!!! Ionel!!! Du-te dincolo, mamă; spargi urechile dumnealui! Nu e frumos, când sunt musafiri!

Iar eu, profitând de un moment când trâmbița și toba tac, adaog: [...]"

(*Vizită...*, de I.L. Caragiale)

Dicționar

consort – s. m. (în sintagma) *Prinț-consort* = soțul unei regine încoronate ca suverană;

consoartă – s. f. (fam.) soție, nevastă;

para – s. f. monedă divizionară egală cu a suta parte dintr-un leu vechi;

băncuță – s. f. monedă mică de argint din trecut, în valoare de 50 de bani; firfirc.

Inițiere

- 1 Notează două cuvinte din câmpul lexical al locuinței, din primul fragment, alături de *masă*. 12 p

---

- 2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul A. 8 p
În primul fragment există:
  - a. două personaje;
  - b. trei personaje;
  - c. un singur personaj;
  - d. patru personaje.
- 3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul B. 8 p
Musafirul nu înțelege ce spune gazda deoarece:
  - a. la radio muzica este dată foarte tare;
  - b. băiatul trânteste jucăriile cu putere;
  - c. băiatul cântă la trâmbiță și la tobă;
  - d. băiatul aruncă jucăriile pe fotolii și pe canapea.
- 4 Scrie un enunț asertiv în care să prezinți o idee care se regăsește în ambele texte. 8 p

Dezvoltare

- 5 Rescrie secvența „întrebă conductorul, arătând pe ofițerașul de vânători care s-a suit cu picioarele pe bancheta de catifea [...]” înlocuind cuvintele subliniate cu câte un sinonim adecvat. 8 p

---

- 6 Ai învățat, în clasa a V-a, că de-a lungul timpului, forma cuvintelor poate varia. Scrie un cuvânt din textele citate care are o formă diferită față de cea de astăzi. 4 p

---

- 7 Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect.
În cuvintele subliniate din enunțul: „Du-te dincolo, mamă; spargi urechile dum-nealui! [...]”, litera „e” are, în ordine, următoarele valori: 4 p

- a. vocală, semivocală, semivocală;
- b. semivocală, literă ajutătoare;
- c. vocală, vocală, semivocală;
- d. semivocală, semivocală, semivocală.

Varianta .....

Exceleență

- 8 Alcătuieste un enunț imperativ în care să-i recomanzi lui Ionel un comportament potrivit pentru situația dată și un enunț asertiv în care să-ți exprimi părerea despre modul în care se comportă. 6 p

- 9 Completează cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze (cea din limba standard) spațiile libere din textul de mai jos care reprezintă un comentariu privind comportamentul celor doi băieți. 12 p

Despre ..... (*copil*) aceștia care ..... (*a crea*, indicativ prezent) astfel de ..... (*situație*) neplăcute, ca cele din *Vizită...* și ..... (*bunic*) mei afirmă că ar trebui sancționați și că, probabil, pe Ionel din *Vizită...* părinții îl ..... (*a răsfăța*, imperfect) foarte mult. Bunicul meu zâmbește și spune că nici tata nu (*a fi*, perfectul compus) ..... „un sfânt”.

- 10 Scrie un text narativ care să reprezinte continuarea și finalul unuia dintre cele două fragmente, pornind de la un plan de idei. Rezolvă sarcinile în ordinea dată. 20 p
- a. Stabilește mai întâi planul de idei dezvoltat pentru trei întâmplări care ar mai fi putut avea loc în timpul vizitei.

Continuare de la ultimul paragraf

Cuprins	1. Idee principală
	a. Idee secundară – detalii
	1. Idee principală
	a. Idee secundară – detalii
Încheiere	1. Idee principală
	a. Idee secundară – detalii

- b. Pornind de la planul de idei dezvoltat, scrie trei paragrafe în care să continui acțiunea unuia dintre cele două fragmente. Paragrafele vor constitui un text narativ, de minimum 80 de cuvinte, reprezentând cuprinsul și finalul unui text.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

Conținut – 12 p;

Redactare – 8 p (marcarea corectă a paragrafelor – 1 p; coerența textului – 1 p; proprietatea termenilor folosiți – 1 p; corectitudine gramaticală – 1 p; claritatea exprimării ideilor – 1 p; respectarea normelor de ortografie – 1 p; respectarea normelor de punctuație – 1 p; lizibilitate – 1 p).

Cuprinsul
Paragraf 1

Paragraf 2

Finalul
Paragraf 3

Timp de realizare: 15–30 de minute. Punctaj total: 100 p. Din oficiu: 10 p.

TESTARE INIȚIALĂ 2

Citește cu atenție textele pentru a răspunde la întrebări.

A. „[...] Așa, mulțumită gaiței mele, am ascultat, deunăzi, o convorbire între un măcăleandru și-un scatiu. Să v-o spun.

«Cioc! cioc! cioc!» se aude de departe. Măcăleandru zice:

— E ciocănitorea!

— Ciocănitorea, răspunse scatiul, ce-o fi ciocănind mereu?

— Caută veverița, îl desluși măcăleandru.

— Veverița? De ce?

— Urâți îmi sunteți voi, scatii, că nu știți nimic. Nu-i cunoști povestea? Să ți-o spun!

(Mărturisesc că vreo câteva ciripiri nu le-am înțeles, dar le-am ținut însă minte. Acasă i le-am spus gaiței, și gaița mi le-a tălmăcit. Așa vă pot spune întocmai, după zisele măcăleandrului, povestea ciocănitorei.)

[...] Scatiul piuie iar:

— Știi una, frate măcăleandre? Eu cred că tot ce mi-ai spus sunt numai niște vorbe. Dumneaei ciocănește fiindcă sugă din mustul de la copaci, i-o fi plăcând hrana asta, de ciocănește prin copaci de la cincii.

Măcăleandru se supără:

— Se cunoaște că ești pasere neisprăvită. S-o fi hrănind ea cu mustul copacilor, dar ce și-o fi zis:

«Dacă mi-i dat să ciocănesc mereu, cel puțin să trag din asta un folos, să mă hrănesc!»

— Așa-i! Încheie scatiul.”

(*Cioc! Cioc! Cioc!*, de Emil Gârleanu)

B. „La marginea dinspre mieznoapte a orașului, pe malul iazului, e o grădină frumoasă în care sunt patru clădiri mari: a tribunalului, a prefecturii, a judecătorei și a casieriei; restul grădinii e numai tufișuri dese de lemn cânesc, de bațachină și de rugi, în care primăvara cântă privighetorile de e o frumusețe. Chiar pe marginea malului e o movilă pe care când te-i sui, ai înaintea ochilor o minune de tablou. Aici sub mal, iazul umbrit de sălcii și de anini cu o moară vorbăreață; mai departe valea verde a Ialomiței, închisă în fund de dealurile viilor, ca într-o gheară, pe culmea cărora stă de streajă mănăstirea; iar mai în fund, topită-n aburi albăstriei, toată coama munților de la Piatra Craiului până la Penteleu; în tot o priveliște frumoasă, de parcă ți se primenește sufletul uitându-te la ea.

Prin grădina asta e drumul lui conu Mișu, care șade alături, când e să iasă în oraș.

Cum trecea într-o zi din primăvara trecută, s-a oprit să asculte o privighetoare, care cânta de răsuna grădina; și fiindcă tufișul în care cânta era chiar alături, s-a aplecat să încerce: n-o putea-o zări? Când, ce să vadă? Jos în tufiș un băiețaș. [...]”

(*Nicușor*, de Ioan Al. Brătescu-Voinești)

Dicționar

măcăleandru – s. m. pasăre migratoare și cântătoare, cu penajul roșu-gălbui.

Inițiere

- 1 Notează două cuvinte din câmpul lexical al păsărilor, din fragmentele date. **8 p**
-
- 2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul A. **8 p**
În primul fragment există:
- a. două personaje;
  - b. trei personaje;
  - c. un singur personaj;
  - d. patru personaje.
- 3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul B. **8 p**
Casa lui conu' Mișu se afla:
- a. alături de o grădină;
  - b. lângă o mănăstire;
  - c. într-un sat;
  - d. pe coama munților.

Dezvoltare

- 4 Scrie un enunț asertiv în care să prezinți o idee care se regăsește în ambele texte. **8 p**
-
- 5 Rescrie secvența „Urâți îmi sunteți voi, scatii, că nu știți nimic [...]” înlocuind cuvintele subliniate cu câte un sinonim adecvat. **8 p**
-
- 6 Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect. **8 p**
În cuvintele subliniate din enunțul: „mai departe valea verde a Ialomiței, ca într-o gheară”, litera „e” are, în ordine, următoarele valori:
- a. vocală, vocală, semivocală, literă ajutătoare;
  - b. semivocală, literă ajutătoare, semivocală, vocală;
  - c. vocală, semivocală, literă ajutătoare, semivocală;
  - d. semivocală, vocală, vocală, literă ajutătoare.

Varianta .....

Excelență

- 7 Alcătuieste un enunț imperativ în care să-i dai o comandă uneia dintre păsările prezentate în textul A și unul interogativ în care să-i adresezi o întrebare lui conu' Mișu (textul B).

10 p

- 8 La școală, vi se cere să vă prezentați/să împărtășiți colegilor impresiile voastre de lectură pe marginea celor două fragmente. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând răspunsul unui elev, cu forma corectă (cea din limba standard) a cuvintelor scrise între paranteze.

12 p

Primul text mi s-a părut o povestire ..... (*amuzantă*, superlativ absolut), pentru că îmi plac (*situație*) ..... neobișnuite. În plus, păsările mi ..... (*a aminti*, perfectul compus) de grădina ..... (*bunic*) mei dinspre mamă, grădină care (*a răsună*, imperfect) ..... mereu de gălăgia ..... (*vrăbie*) pline de energie.

- 9 Scrie un text narativ care să reprezinte continuarea și finalul unuia dintre cele două fragmente, pornind de la un plan de idei. Rezolvă sarcinile în ordinea dată

20 p

- a. Stabilește mai întâi planul de idei dezvoltat pentru trei întâmplări care ar mai fi putut avea loc în timpul vizitei.

Continuare de la ultimul paragraf

Cuprins	1. Idee principală
	a. Idee secundară – detalii
	1. Idee principală
	a. Idee secundară – detalii
Încheiere	1. Idee principală
	a. Idee secundară – detalii

- b. Pornind de la planul de idei dezvoltat, scrie trei paragrafe în care să continui acțiunea unuia dintre cele două fragmente. Paragrafele vor constitui un text narativ, de minimum 80 de cuvinte, reprezentând cuprinsul și finalul unui text.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

Conținut – 14 p;

Redactare – 8 p (marcarea corectă a paragrafelor – 1 p; coerența textului – 1 p; proprietatea termenilor folosiți – 1 p; corectitudine gramaticală – 1 p; claritatea exprimării ideilor – 1 p; respectarea normelor de ortografie – 1 p; respectarea normelor de punctuație – 1 p; lizibilitate – 1 p).

Cuprinsul
Paragraf 1

Paragraf 2

Finalul
Paragraf 3

Timp de realizare: 15–30 de minute. Punctaj total: 100 p. Din oficiu: 10 p.

INTERESE ȘI ATITUDINI FAȚĂ DE LECTURĂ. TABELE

TESTUL 1

Inițiere

- 1 Prezintă într-un tabel date importante din viața ta legate de lectură cu privire la:
Anul când ai învățat să citești.
Titlul primei cărți citite.
Data când ai intrat prima dată într-o bibliotecă publică. 15 p
- 2 Scrie două cuvinte din câmpul lexical al cărții.
..... 10 p
- 3 Asociază-i substantivului *lectură* trei adjective/substantive cu rol de atribute, formând trei grupuri după modelul: *lectură de plăcere/lectură obligatorie*. 15 p
- .....
.....
.....

Dezvoltare

- 4 Asociază afirmațiile de mai jos cu tipul de atitudine față de lectură pe care-l reflectă. Scrie numărul corespunzător în tabel. 24 p

1. Atracție; 2. Interes; 3. Indiferență; 4. Curiozitate; 5. Respingere; 6. Rețineră; 7. Pasiune

Afirmație	Atitudine față de lectură
A. Citind, călătorești în alte lumi/țări, cu doar câțiva lei sau chiar gratis, dacă împrumuți cartea de la bibliotecă! Super!	
B. Îți dezvolti limbajul. Afli cuvinte/expresii noi și te exprimi mai ușor.	
C. Citesc doar ce-mi trebuie pentru școală.	
D. Un mod de a adormi mai repede.	
E. Cel mai atroce coșmar al meu este cel în care intru în bibliotecă și mama mă închide acolo.	
F. Este o lume fascinantă! Când pun mâna pe o carte bună, nu mă las până nu o termin.	

5 Formulează un enunț imperativ în care să-ți îndemni colegii să citească.

6 p

Exelență

6 Alege spre rezolvare una dintre sarcinile de mai jos.

20 p

- a. Descrie în detaliu, în minimum 40 de cuvinte, o lume în care nu ar exista niciun fel de cărți.
- b. Alcătuieste o prezentare, un articol pentru revista școlii, de 30–50 de cuvinte, privind un eveniment destinat încurajării lecturii, organizat de clasa ta.
- c. Alcătuieste o compunere, de 30–50 de cuvinte, despre cartea care te-a marcat cel mai mult.
- d. Imaginează-ți că ești reporter la revista școlii tale. Redactează o listă cu 4–6 enunțuri interogative pe care le-ai adresa colegilor tăi, ca să afli ce cărți i-ar interesa.
- e. Imaginează-ți camera ta alcătuită din cărțile preferate. Desenează-i sau descrie-i aspectul în caseta de mai jos.

Timp de realizare: 15–30 de minute. Punctaj total: 100 p. Din oficiu: 10 p.

STRUCTURA FONOLOGICĂ A CUVINTELOR

- Diftongi. Triftongi. Vocale în hiat
- Dicția
- Despărțirea în silabe

TESTUL 1

Andrei este un elev bâlbâit din clasa a VI-a. Când a citit despre Demostene, cel mai mare orator al Antichității (care era bâlbâit în copilărie), a înțeles că își poate depăși problema. Andrei s-a hotărât să facă exerciții de dicție, repetând în fiecare zi cuvinte cu structură fonologică diferită. A început prin a recapitula diftongi, triftongi și cuvintele în hiat, urmând apoi să treacă la altă fază.

Inițiere

- 1 Ajută-l pe Andrei să transcrie în tabel cuvintele date, în rubrica potrivită, dovedind că știi structura fonologică a cuvintelor: *oase, doreau, soartă, bucurie*.

20 p

Cuvinte cu diftongi	Cuvinte cu triftongi	Cuvinte vocale în hiat

- 2 Subliniază varianta corectă de pronunțare pe care i-ai recomanda-o lui Andrei, astfel încât să facă o bună impresie când își va prezenta candidatura pentru funcția de președinte al Consiliului Elevilor: *ieste/este; eră/ieră; escroc/excroc; fixi/fiși; chear/chiar*.

10 p

Dezvoltare

- 3 Arată că ți-ai însușit foarte bine cunoștințele despre grupurile fonologice, selectând din lista dată mai jos câte un cuvânt care conține diftong, unul cu triftong și două cu vocale în hiat. Scrie cuvintele selectate în tabel.

20 p

Cuvinte cu diftongi	Cuvinte cu triftongi	Cuvinte cu vocale în hiat

Listă: *fiecare, ceasornic, persoană, caiet, teamă, stăteau, liceeni, clăpăug, galben, cămară, alee, zoologie*.

- 4 Și tu poți deveni lider al grupului, al școlii tale. Pentru o dicție bună, obișnuiește-te să vorbești clar, să ai viteza și tonul potrivite situației și mesajului. Începe prin a verifica dacă știi să desparți corect în silabe, indicând prin subliniere varianta în care toate cuvintele sunt corect despărțite în silabe:

10 p

- a. pă-du-re; re-ce; ve-cin; ex-er-ci-țiu;
- b. a-xă; e-xa-mene; a-er; u-ti-li-za-re;
- c. punc-ți-e; le-oai-că; arc-tic; ob-lon;
- d. plo-uă; ast-ma-tic; po-e-zi-e; sand-vici.

Exceleență

- 5 Precizează corespondența dintre sunete și litere, completând tabelul următor.

20 p

Cuvânt	Număr de litere	Număr de sunete
ceată		
ghete		

- 6 Secvența de mai jos reprezintă mesajul unui coleg pentru Andrei, prin care îl atenționează pe acesta asupra valorii fonetice diferite pe care o poate avea litera *e*. Selectează varianta corectă dintre cele trei pentru a reface mesajul și subliniaz-o. Pune semnele de punctuație care lipsesc, folosite pentru a transpune mesajul din limba vorbită în cea scrisă.

10 p

„Fii atent, în cuvântul *eram/erată* litera „e” redă un diftong, în *părea/zicea*, o semivocală, iar în *idee/seară* are valoarea unei vocale. Rostește-le corect.”

Timp de realizare: 15–30 de minute. Punctaj total: 100 p. Din oficiu: 10 p.

TESTUL 2

Îi prezinți unui coleg la telefon lecțiile din ziua respectivă, deoarece el a lipsit. Rostești cuvintele cu un ton apăsător, clar, cu dicție bună. Ca să te asiguri că le-a înțeles corect, îi ceri să le repete despărțite în silabe.

Dicționar

dicție – s. f. modul de a pronunța cuvintele, silabele și sunetele.

Inițiere

- 1 Îi dictezi următoarele cuvinte: *divizor, multiplu, african, medieval, monarhie*. Scrie în tabel cum trebuie să le repete, despărțindu-le în silabe:

15 p

<i>divizor</i>	<i>multiplu</i>	<i>african</i>	<i>medieval</i>	<i>monarhie</i>

- 2 Indică trei cuvinte specifice disciplinei tale preferate și scrie cum se despart în silabe.

15 p

.....
.....
.....

- 3 Îi spui că la fizică vi s-a vorbit despre *masă* și că o să-i faci tu niște copii după notițe. Pune semnul în silabă pe vocala din cadrul cuvântului *masă* pe care o accentuezi.

10 p

masă

Dezvoltare

- 4 Desparte cuvintele din listă, ca să fii sigur că le înțelege:

30 p

<i>fotosinteză</i>	<i>jertfă</i>	<i>zoologie</i>	<i>joncțiune</i>	<i>punctuație</i>

Exceelență

- 5 Ai învățat la geografie despre așezările omenești. Îi explici unui coleg cu ușoare deficiențe de auz unde ți-ar plăcea să locuiești. Și de data aceasta va trebui să desparti unele cuvinte în silabe. Scrie-le în spațiul punctat.

12 p

Nu-mi doresc o casă ..... (*somptuoasă*). Mi-ar plăcea să găsesc o casă în oricare dintre (*istmuri*) ..... dacă acolo aş putea locui în armonie cu natura. Îmi plac pădurile și aş sta chiar în cele în care se găsesc ..... (*lincși*). Nu mă tentează deloc zonele ..... (*arctice*).

Dicționar

istm, istmuri – s. n. fâșie îngustă de pământ care leagă două continente sau o peninsulă de un continent și care separă două mări sau două golfuri.

- 6 Alcătuieste un enunț asertiv în care să apară despărțit în silabe cuvântul *afluent* și un enunț interogativ în care să se regăsească, despărțit în silabe, cuvântul *sculptor*.

8 p

Autoevaluare

Subiecte	1	2	3	4	5	6	Nota finală
Punctaj obținut							

Timp de realizare: 15–30 de minute. Punctaj total: 100 p. Din oficiu: 10 p.

TESTUL 3

Citește cu atenție textul pentru a rezolva cerințele.

„[...] Pe Vlad începuseră să-l amuze foarte repede toate superstițiile lor. Cel mai tare îl distra faptul că țăranii de acolo nu numeau Pădurea Bogăției așa cum s-ar fi convenit s-o facă și cum era trecut și pe hartă, decât atunci când vorbeau cu tine, care erai străin. Dacă apucați să ciulești bine urechile când își vorbeau unul altuia, ai fi auzit cum îi spuneau «Celălalt Tărâm». În opinia lor, acesta nu era un loc ca oricare altul, ci unul misterios, populat cu o sumedenie de ființe fantastice, despre care sunt absolut convinsă că voi n-ați auzit decât în basme. Un loc bântuit de creaturi ciudate cum sunt Doamnele (Ielele), Solomonarii, Zmeii, Căpcăunii, Strigoii ori Pasărea Măiastră.

Vlad îi mai auzi spunându-și că acestea pot fi văzute aievia, dar numai de către copiii încercați. Nu prea știa el exact ce înseamnă asta, dar nici nu-l interesa foarte tare, fiindcă el era dintre aceia care până nu văd nu cred.

Cu alte cuvinte, superstițiile legate de asemenea ființe, fie ele binevoitoare ori dușmănoase, nu numai că nu le putea înțelege ori accepta, dar îl lăsa de-a dreptul rece. [...]”

(*Seria Andilandi. Călătoria lui Vlad pe Celălalt Tărâm*, de Sînziana Popescu)

Dicționar

magic, **-ă**, **magici**, **-ce**, – adj. 1. care ține de magie, privitor la magie; misterios, tainic; 2. care apare ca o realizare minunată, fermecător, încântător, feeric;

încercat², **-ă**, **încercați**, **-te**, – adj. priceput, experimentat; care a trecut prin greutăți, prin ne cazuri; pățit;

încercat¹ – s. n. 1. (Rar) Cercetare. 2. Încercare. Tentativă. 3. Verificare.

SUBSTANTIVUL. SUBSTANTIVE DEFECTIVE. ARTICOLUL

• Reactualizare

TESTUL 1

Imaginează-ți că ești profesor. Evaluează lucrarea unui elev din clasa a V-a dată pentru verificarea cunoștințelor despre substantiv. Încercuiește **C** (corect), dacă răspunsul este corect, **P** (parțial greșit) sau **G** (greșit). Atribuie fiecărui subiect puncte, astfel încât să stabilești ce notă ar fi primit lucrarea.

Inițiere

- 1 Primele patru substantive din enunțul: *Trei colegi își serbau ziua, afară ieșise soarele, iar la oră era multă veselie și se auzeau aplauze.*, sunt:
Rezolvare: *colegi, soarele, oră* – **C/P/G**

Punctaj maxim	Punctaj atribuit de tine
16 p	.....

- 2 Un substantiv articulat hotărât este *înțelegerea/peisajul*, iar unul articulat nehotărât: *niște colegi*. **C/P/G**

Punctaj maxim	Punctaj atribuit de tine
8 p	.....

Dezvoltare

- 3 În versurile: *Venea olanda din Olanda, venea cașmirul din Cașmir (Balada baionetei din Bayonne, de Șerban Foarță)* există două substantive comune și un substantiv propriu. **C/P/G**

Punctaj maxim	Punctaj atribuit de tine
12 p	.....

- 4 Completează spațiile libere cu formele corecte ale substantivelor din paranteze, conform contextului.
Rezolvare:
Filele (*carte*) **cărți** erau îngălbenite. C/G
Au tăiat toți (*nuc*) **nuci** din grădină. C/G

Ce nu fac eu pentru niște (*coleg*) **colegii** așa drăguți. C/G
 Țin cont întotdeauna de dorințele (*soră*) **surorii** mele. C/G

Punctaj maxim	Punctaj atribuit de tine
12 p	.....

- 5 Subliniază prepozițiile din enunțul *Nu rîd de tine, rîd cu tine.*, de a căror folosire depinde sau nu declanșarea unui conflict.

Rezolvare: *tine*, cu **C/P/G**

Punctaj maxim	Punctaj atribuit de tine
6 p	.....

Exceelență

- 6 Subliniază formele corecte dintre variantele date.

Rezolvare: *lui Daniela/Danielei*; *niște dovleci/niște dovlecii*; *toți copiii/toți copiii*; *niște fiii/niște fii*; *acești pașii/acești pași*. **C/P/G**

Punctaj maxim	Punctaj atribuit de tine
15 p	.....

- 7 Ultimul exercițiu a rămas nerezolvat. Rezolvă-l tu. Iată cerința:

Mama i-a dictat Andreei la telefon lista de cumpărături pentru Crăciun. Aceasta este o elevă strălucită la română, așa că, atunci când a scris formele, s-a verificat cu un dicționar. Alege, ca și ea, forma corectă și reconstituie lista:

Pentru tata	Pentru mama	Pentru sora mai mică
<ul style="list-style-type: none"> pulover/plovăr pentru servicii/serviciu 	<ul style="list-style-type: none"> mostră/monstră din noul parfum chibituri/chibrituri 	<ul style="list-style-type: none"> greier/greiere din pluș jeleuri în formă de chitări/chitare ecleruri/eclere

Punctaj maxim	Punctaj atribuit de tine (Autoevaluare)
21 p	.....

Se acordă 10 p din oficiu. Calculează punctajul total obținut. → .....
 Scrie nota echivalentă. → .....

ARTICOLUL. SUBSTANTIVELE DEFECTIVE

TESTUL 2

În clasele mici ai învățat că substantivele sunt cuvinte care se numără. Un elev din clasa a IV-a a venit să te întrebe ce număr are substantivul *miere*. Cum tu ai învățat despre substantive defective, îți va fi ușor să-i explici. Pentru antrenament, rezolvă testul de mai jos.

Inițiere

- 1 Dă exemple de două substantive defective de singular din lista următoare: *plete, oameni, zori, fotbal, aplauze*. 20 p
- 1 ..... 2 .....
- 2 Încercuiește lista care conține doar substantive defective de plural. 10 p
- a. *sânge, miere, carne, aplauze*;
b. *icre, câlți, oameni, zori*;
c. *frunziș, păpuriș, aburi*;
d. *miere, fiere, zahăr, făină*.
- 3 În unele rubrici ale tabelului de mai jos s-au strecurat greșeli: e vorba de câțiva intruși, adică substantive care nu sunt în categoria potrivită. Taie cu o linie intrușii, apoi scrie aceste cuvinte pe ultima linie, în rubrica potrivită comportamentului lor față de categoria numărului: 15 p

Substantive cu flexiune pentru amândouă numerele		Defective	
Cu formă diferită pentru singular și plural	Cu aceeași formă pentru singular și plural	De singular	De plural
pană	pui pronume	funeralii	informatică
cireadă	mărar	rugbi	pipere
literă	fiu		sete

- 4 Selectează din text două substantive defective și unul colectiv.

15 p

Albinele harnice ale stupului procedară conform instrucțiunilor primite de la regina-mamă și se-ndreptară spre lanurile de floarea-soarelui. Seara, după un zbor deasupra florilor, ele s-au întors cu polenul necesar pentru producerea mierii. Erau mulțumite că și-au îndeplinit sarcina și roiul funcționa exemplar: aurul dulce avea să fie produs suplimentar.

Substantive defective: .....

Substantiv colectiv: .....

Excelență

- 5 Scrie un text narativ de minimum 80 de cuvinte, structurat în trei paragrafe în care să inserezi o secvență explicativă pentru rețeta succesului. Vei folosi substantive defective din cel puțin trei câmpuri lexicale diferite și o secvență descriptivă. Vei sublinia substantivele defective.

30 p

Paragraful 1

Paragraful 2

Paragraful 3

Timp de realizare: 15–30 de minute, Punctaj total: 100 p. Din oficiu: 10 p.

CAZURILE SUBSTANTIVULUI

CAZURILE NOMINATIV ȘI ACUZATIV

TESTUL 1

Andreea este elevă în clasa a VI-a. Nu înțelege „de ce ar fi cazul” să învețe cazurile substantivului. Mama îi aduce aminte că, învățându-le, va înțelege de ce tot greșea scrierea cu doi sau trei „i”.

Rezolvă sarcinile ca să illustrezi afirmația: „Cunoașterea cazurilor nominativ și acuzativ te ajută să scrii corect”.

Inițiere

- 1 Un coleg scrie un comentariu despre rezultatul ultimului meci. Citește-l și corectează substantivele în nominativ scrise greșit.

*Jucători au convenit că cei doi membri ai comisiei au fost persoane corecte.
Va trebui ca arbitrii să fie mai atenți pe viitor.*

20 p

- 2 Precizează funcția sintactică a substantivelor în cazul nominativ din enunțul de la exercițiul anterior.

10 p

Dezvoltare

- 3 Substantivul *lupul* are aceeași formă în ambele enunțuri de mai jos, dar are cazuri diferite, pentru că are funcții sintactice diferite. Completează tabelul cu informațiile corecte.

10 p

1. *Lupul prinde oaia.*

2. *Ursul învinge lupul.*

	Funcție sintactică	Caz
<i>lupul 1</i>		
<i>lupul 2</i>		

- 4 Scrie ce funcții sintactice pot avea cuvintele care răspund la întrebarea *Ce?* și se pot confunda ușor. Explică modul în care procedezi pentru a le deosebi.

10 p

- 5 Citește mesajul pe care l-a transmis un elev care voia să se înscrie la un curs gratuit de artă plastică. A vrut să fie convingător, să facă impresie bună, scriind corect. Reflectează în ce măsură și-a atins scopul, subliniind cu o linie orice greșeală.

10 p

Colegi mi-au remarcat desenele m-au întrebat dacă și frații mei sunt la fel de talentați și dacă m-am gândit să mă înscriu alături de alți elevii la cursurile de pictură pe care le coordonați, așa că am îndrăznit să vă scriu acest mesaj pentru a vă solicita înscrierea.

Excelență

- 6 Trece în tabel, în rubrica potrivită, rezolvările corecte și pe cele greșite din textul de la exercițiul anterior.

10 p

	Corect scrise	Incorect scrise
Substantivele în cazul nominativ		
Substantivele în cazul acuzativ		

- 7 Îți faci lista de cumpărături/bagaje pentru drumeție/vacanță și i-o dai bunicii care este foarte atentă la felul în care te exprimi și cum scrii, mai ales substantivele defecte. Nu ai niciun interes să o superi, așa că te străduiești să scrii corect, atât substantivele în nominativ, cât și pe cele în acuzativ.

Scrie două paragrafe sau desenează un tabel în care să apară patru obiecte (denumite prin substantive defecte) pe care le iei cu tine în vacanță și la ce îți va folosi fiecare.

20 p

_____

_____

_____

Timp de realizare: 15-30 de minute. Punctaj total: 100 p. Din oficiu: 10 p.

CAZURILE DATIV-GENITIV. LIMBA VORBITĂ. LIMBA SCRISĂ

TESTUL 2

Exersează-ți spiritul de observație, rezolvând sarcinile de mai jos.

Inițiere

- 1 Care este substantivul care apare cu aceeași formă de două ori în enunțul: *I-am spus mamei că zâmbetul mamei ei, al bunicii mele, îmi place teribil.* 10 p
_____
- 2 Rescrie primul termen regent care are ca adjunct (subordonat) substantivul *mamei*. 10 p
_____
- 3 Precizează cazul și funcția sintactică pentru ambele apariții ale substantivului *mama* din enunțul de la exercițiul 1. 10 p

Substantivul	Funcția sintactică	Cazul
<i>mamei 1</i>		
<i>mamei 2</i>		

- 4 Când a avut de alcătuit o compunere, un elev cu idei s-a poticnit la scriere. Corectează textul și rescrie-l. 10 p
În orașul nostru, erau puține străzii, dar pe ele însă puteai întâlni două vulpi rătăcite. Când eram mic, îi dădusem unei vulpi și un nume. Revenit în casa părintească, urmăresc blana vulpi până la capătul străzii care dădea la mare, direct la plajă, loc în care priveam adesea vapoarele de azi, iar cu ochii minții, pânzele unei corăbii de ieri.
_____

Dezvoltare

- 5 Substantivele în genitiv și în dativ au formă comună, dar nu trebuie confundate. Consultă textul obținut după corectare de la exercițiul anterior și completează rubricile tabelului următor:

16 p

Grupul în care există un dativ	Substantivul în dativ	Grupul în care există un genitiv	Substantivul în genitiv

- 6 Selectează doar elementele specifice cazului dativ:
- are funcție sintactică de atribut substantival;
  - are regent un verb/adjectiv;
  - poate fi însoțit de un articol posesiv (*al, a, ai, ale*);
  - are funcție sintactică de complement indirect.

4 p

- 7 Reconstituie textul unui elev care povestește o scenă din *Vrăjitorul din Oz* scriind termenul din paranteză la forma corectă.

12 p

Membrii (*familie* – în cazul genitiv) ..... locuiau în Kansas. Sarcinile (*mătușa*) ..... erau multe, de aceea reuși târziu să ridice iute capacul (*pivniță*) .....

Exceelență

- 8 Din enunțul: *Viorel i-a dat cartea Ioanei.* putem să înțelegem mai multe informații:
- Este vorba despre o carte a unei alte persoane care i-a fost dată Ioanei (complement indirect, dativ);
  - Cartea în discuție era a Ioanei (atribut) și a ajuns la altcineva.
- Care variantă ți se pare cea mai potrivită și de ce?

10 p

- 9 Selectează doar elementele specifice cazului genitiv:
- a. are funcție sintactică de atribut substantival/pronominal;
  - b. are regent un verb/adjectiv;
  - c. poate fi însoțit de un articol posesiv (*al, a, ai, ale*);
  - d. are funcție sintactică de atribut care se lipește de substantiv în mod direct;
  - e. are regent un substantiv sau un înlocuitor (pronume/numeral).

8 p

Țimp de realizare: 15–30 de minute. Punctaj total: 100 p. Din oficiu: 10 p.

MARATONUL LIMBII ROMÂNE

Urmărește rezolvarea ultimelor două probe și scrie cu ce punctaj a terminat fiecare grupă. Fă clasamentul!

Proba 1

Introduceți în listă doar formele corecte ale substantivelor date. (Se acordă 1 punct pentru fiecare formă corectă.)

<i>Grupa furnicilor</i>	<i>Grupa ciocănitivilor</i>
benzii desenate	bandei desenate
unei aventurii	unei aventurii
Danielei	lui Daniela
vulpei	vulpilor
greșeală	greșală
poezii	poezii
mingie	minge
rucsaci	rucsacuri
biscuit	biscuite
greiere	greier
chiuветă	ghiuvetă

Punctaj proba 1

Grupa furnicilor	Grupa ciocănitivilor

Proba 2

Indicați funcția sintactică și cazul pentru substantivele subliniate din enunțurile:

Ionel este autor al unei cărți de poezii. Le citesc adesea în balcon. Acolo se află o veveriță, care pare că ascultă și ea încântată. De când mi s-au ofilit însă florile de pe balcon, lucrurile s-au schimbat. (Se acordă 1 punct pentru precizarea corectă a funcției sintactice și a cazului.)

Grupa furnicilor			Grupa ciocănilorilor		
Substantivul	Funcția sintactică	Cazul	Substantivul	Funcția sintactică	Cazul
autor	subiect	nominativ	o veveriță	subiect	nominativ
de poezii	atribut	acuzativ	de pe balcon	atribut	acuzativ
florile	subiect	nominativ	lucrurile	subiect	nominativ

Punctaj proba 1

Grupa furnicilor	Grupa ciocănilorilor
------------------	----------------------

Proba 3

- 1 Citind cu atenție enunțurile de mai jos, precizează în care dintre ele se comunică informația că inamicul a fost învins. Numește cuvântul *responsabil* de schimbarea sensului, precizându-i valoarea morfologică.

Se acordă câte 1 punct pentru alegerea variantei corecte și numirea cuvântului care schimbă sensul (punctaj maxim: două puncte).

- Încercările de respingere a inamicului au reușit.
- Încercările de respingere ale inamicului au reușit.

Răspunsuri:

Grupa furnicilor: enunțul a.; a – articol posesiv;

Grupa ciocănilorilor: enunțul b.

Punctaj proba 1

Grupa furnicilor	Grupa ciocănilorilor
------------------	----------------------

Clasament final:

Locul I → Grupa .....

Locul II → Grupa .....

STRATEGII DE COMPREHENSIUNE. REPREZENTĂRI MENTALE

A. Cartea de identitate a personajului

Numele personajului	
Prenumele personajului	
*Poreclă	
Vârstă	
Statut social. Căsătorit/Necăsătorit	
Profesie	
Prieteni/Colaboratorii cei mai importanți	
Caracteristici fizice	
Trăsături morale	
O scenă/O acțiune la care a participat personajul și care ți-a atras atenția	

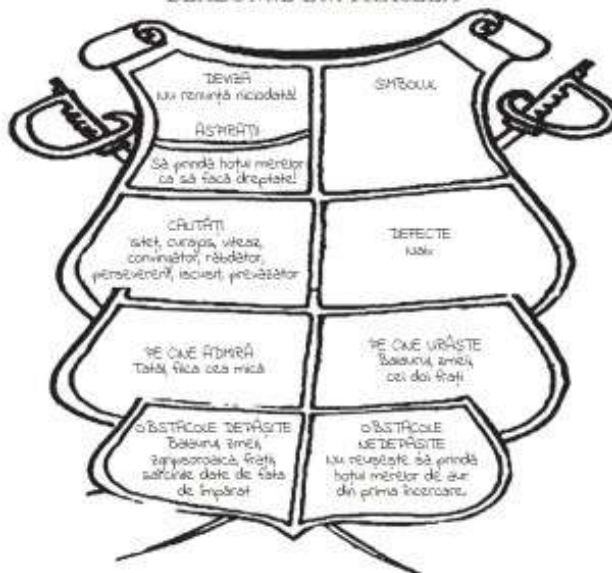
B. Blazonul personajului

BLAZONUL CLASIC

Este un pătrat, care include în partea de sus un dreptunghi, în care va fi înscrisă deviza personajului sau un aforism care i se potrivește, un slogan, un acrostih etc. În laterale apare planta/animalul/obiectul ales ca simbol. În interiorul pătratului apar opt dreptunghiuri simetrice (numărul poate varia), cu următoarele rubrici:

- calități/defecte (numărul poate varia);
- trei evenimente importante/decisive din viața lui, care l-au marcat pozitiv/negativ;
- obstacole depășite/nedepășite, care l-au marcat negativ sau ar fi putut să-l marcheze astfel;
- trei ticuri/hobby-uri/cuvinte pe care le rostea mai des; cuvinte de care se temea;
- trei principii după care s-a călăuzit/trei principii pe care le-a evitat;
- locuri importante pentru el/locuri lipsite de importanță;
- norme respectate/încălcate;

BLAZONUL LUI PRĂSLEA

- aspirații/realizări concrete;
- personaje/persoane pe care le admiră/le detestă/le disprețuiește.

VARIANTELE MODERNE ALE BLAZONULUI, CARE POT CUPRINDE:

- diverse figuri geometrice (pentagoane, hexagoane, stele, cercuri etc.), divizate în interior pentru a lăsa loc completării unor rubrici prezentate în varianta clasică;
- elemente din registrul arhitectural: un castel, o casă, o biserică stilizată în ale cărei componente se pot încadra rubricile;
- elemente din registrul vegetal: arbori, flori, fructe (petale, rădăcini, teren, trunchi etc.);
- elemente din registrul rutier (rute, intersecții, panouri, magazine);
- elemente din registrul geografic (hărți, forme de relief);
- itinerare culturale, monumente;
- trasee dificile: labirinturi, peșteri.

BLAZONUL MODERN

Această variantă poate avea următoarele componente:

- ghidonul: Ce ghidează personajul?
- roata din față: Pe ce își sprijină el acțiunea? (pe calitățile sale, pe ajutorul altor personaje, pe mediul/circumstanțele propice etc.);
- pedalele: Asupra cui se răsfrânge acțiunea?
- lanțul: În viața căror personaje determină apariția unor modificări?
- roata din spate: Ce îl propulsează? Care sunt personajele care îl susțin?
- șaua: Ce îl ajută să-și mențină echilibrul/sau ce-l determină să și-l piardă?
- ochiul-de-pisică: Ce adevăruri i se descoperă? Ce/Cine îi arată că a procedat corect/greșit? Cine/Ce îi deschide ochii cu privire la modalitatea de acțiune?

BLAZONUL PERSONAJULUI

SECVENȚA EXPLICATIVĂ

Secvența explicativă reprezintă un mesaj, o secvență de text prin care lămurim/clarificăm:

- un cuvânt, o idee, un text, o teorie, o atitudine, o reușită, un eșec etc.
- cauzele și caracteristicile unor fenomene sau evenimente;
- modul în care putem realiza o activitate, un proces.

Secvența explicativă răspunde la întrebările: *De ce?* sau *Cum?*

Întrebarea-cheie: *De ce?* nu este întotdeauna explicit exprimată.

Indicii gramaticali ai acestui tip de secvență:

- prezența unor cuvinte/grupuri de cuvinte ca: *mai întâi, apoi, în cele din urmă, în consecință, astfel, pentru că, deoarece, fiindcă* etc.
- utilizarea unor procedee diverse care ușurează înțelegerea: definire, exemplificare, comparare, reformulare etc. (*de exemplu, adică*).

Structura unei secvențe explicative cuprinde:

- o descriere generală a ceea ce urmează să fie explicat (o definiție);
- detalii; răspunsuri la cauza, modul de manifestare, la consecințele fenomenului.

Reține!

Informațiile prezentate/explicate se bazează pe fapte, nu pe opinii/impresii.

Nu intenționezi să convingi cititorul!

Pentru a te face înțeles, atunci când explici, folosește:

- *informații implicite* – sunt cele care trebuie deduse din context, fără a fi formulate direct, obținute prin predicții deducții, inferențe, analogie;
- *informații explicite*.

Secvențele explicative sunt frecvent întâlnite în știință (geografie, istorie), în tehnică, în enciclopedii tipărite sau în format electronic.

Atenție!

Nu poți defini, explica/demonstra un lucru/fenomen prin el însuși.

SECVENȚA DIALOGATĂ. PARTICULARITĂȚI. TRECEREA DIN VORBIREA DIRECTĂ ÎN VORBIREA INDIRECTĂ

Secvența dialogată reprezintă un schimb de replici/interacțiuni cu rolul de a stabili legătura între cel puțin doi interlocutori, fiecare fiind pe rând, vorbitor și ascultător.

Este specifică limbii vorbite (conversație, discuție, dezbateri, talk-show, interviuri). Cu ajutorul dialogului, oamenii transmit informații, sentimente, atitudini, folosind atât comunicarea verbală (cuvinte), cât și pe cea nonverbală (gestică, ton, intonație etc.).

Condiții pentru un dialog eficient (reușit):

- A comunica eficient înseamnă nu doar a exprima, ci și a interpreta gânduri, sentimente și fapte.
- Pentru a fi un partener eficient într-o discuție (conversație), trebuie să fii, deopotrivă, un bun vorbitor (emițător) și un bun receptor.

Îți prezentăm mai jos câteva dintre trăsăturile unui bun participant la un dialog. Reflectează la măsura în care aceste trăsături se regăsesc în comportamentul tău, încercuind siglele potrivite: **Î** (întotdeauna), **U** (uneori), **R** (rar), **N** (niciodată):

• Mă fac înțeles.	Î/U/R/N
• Folosesc doar cuvinte al căror sens îl stăpânesc!	Î/U/R/N
• Îmi ascult interlocutorul.	Î/U/R/N
• Nu-l întrerup!	Î/U/R/N
• Folosesc diverse formule pentru a întreține dialogul.	Î/U/R/N
• Când nu înțeleg/nu am auzit, cer politicos/politicoasă explicații.	Î/U/R/N
• Mă uit la interlocutorul meu când îi vorbesc sau când îmi vorbește.	Î/U/R/N
• Observ reacțiile, gesturile interlocutorului și mă asigur că sunt clar înțeles.	Î/U/R/N
• Nu jignesc pe nimeni, chiar dacă nu sunt de acord cu ceea ce aud!	Î/U/R/N
• Zâmbesc!	Î/U/R/N

Redactarea unui dialog. Recomandări

Un dialog, oral sau reprodus în scris, trebuie să aibă structura unei text: să fie coerent.

I. Introducerea și replicile de menținere a dialogului

- Formulele de deschidere a dialogului sunt diferite în funcție de interlocutor, de timp și de loc: *Bună!, Salut!, Sărut mâna!, Bună ziua! Bună! Alo* etc.
- Intervenții prin care ne arătăm interesul față de interlocutor: *Da? Interesant!*
- Întrebări despre persoană: *Ce-ai mai făcut? Cum te mai simți?*

- Întrebări referitoare la cunoștințe comune, persoane apropiate: *Ce știi despre..., Îmi pare bine că vă văd!, Ce surpriză!, De când vă așteptam! Vă salut, dragilor!, Spuneți-mi de unde vă cunosc?, Salut, prietene!, Bună!, Ce faci?, Cum te simți?* etc.

II. Cuprinsul

- Replici prin care este anunțată/dezvoltată tema (subiectul) discuției: conținutul propriu-zis; informațiile.
- Formule de menținere a temei: *Sigur! Sigur!, Da! Da!, Interesant!, Chiar?!, Ia te uită!, Ce interesante lucruri!, Mor de curiozitate!, Spune, te rog, mai repede!, Da, sigur!, Apropo! Știi ceva?;* schimbare a temei: *Ce zici de..., Ai auzit că... dar, Scuzăți-mă, un moment!, Evident, o idee excelentă, Aaa, vrei să spui că... etc.*

(Interesul față de subiect și de interlocutor se poate arăta și prin reformulare.)

III. Încheierea

Formule de încheiere (închidere) a dialogului: *Bună ziua/seara!, La revedere!, Sărut mâna!, Drum bun!, Numai bine!, Ciao! sau Adio!, Sper că o să te văd mâine!, Salutări alor tăi!, Pa!, Pa-pa!*

Dialogul în literatură

În literatură, dialogul:

- oferă indicații despre relațiile dintre personaje, rezumă informații;
- face personajele să se prezinte singure, prin ceea ce spun și felul cum discută cu celelalte personaje;
- marchează sentimente, atitudini, întreruperi, ezitări ale personajelor.

În textul narativ, introducerea dialogului are rolul de a-l face mai dinamic.

Secvența dialogată în textul literar prezintă următoarele particularități:

- folosirea semnelor de punctuație pentru a suplini (a indica) elementele de comunicare nonverbală și paraverbală: linia de dialog, două puncte, semnul exclamării, punctele de suspensie;
- prezența unor verbe la imperativ;
- prezența unor substantive la vocativ;
- folosirea unor verbe la persoanele I și a II-a;
- prezența unor propoziții interogative și exclamative;
- apariția unor pauze, repetiții, întreruperi.

Dialogul pe messenger: limbă vorbită sau limbă scrisă?

Dialogul poate avea loc față-n față sau mediat (telefon, messenger etc.). Un tip special de dialog îl reprezintă cel de pe rețelele de socializare, care, deși se transmite în scris, are multe dintre caracteristicile limbii vorbite.

Mesajele transmise pe această cale sunt prezentate tot cu ajutorul limbajului verbal, chiar dacă se folosesc, ca la unele discipline, și simboluri (iconuri). La fel ca în limba vorbită, modul de elaborare poate fi mai apropiat sau mai depărtat de limba standard.

Așa cum există reguli de comunicare în conversația față-n față, tot așa există și pentru comunicarea online, pe care trebuie să le respecti. În comunicarea online:

1. Politețea nu trebuie să lipsească!
2. Rămân valabile formulele de deschidere și de încheiere a dialogului.
3. Excesul de iconuri îi arată interlocutorului tău sărăcie de cuvinte și posibil... de gândire!
4. Scrierea cu majuscule obosește ochiul, îl agresează, așa că mulțumește-te să le folosești acolo unde le este locul.
5. Jignirile sunt arma celor lipsiți de argument, a celor slabi! Nu cred că-ți convine să apari în această ipostază!
6. Emiți un mesaj ca să poți fi înțeles, așadar nu-și au rostul prescurtările pe care le cunoști doar tu!
7. Messengerul te ajută să câștigi timp, dar ce câștigi dacă înlocuiești pe *c* cu *k*? Renunță, așadar, la stâlcirea limbii române!
8. Nu uita că mesajele tale pot fi citite și de receptori care nu sunt și destinatari, așadar atenție la ce scrii!
9. Imaginează-ți ce-ar fi dacă toți s-ar îmbrăca, ar vorbi la fel și ar avea aceleași gust? Ți-ar plăcea să te pierzi printr-o masă fără identitate?
10. Există abrevieri uzuale pe care le poți folosi, dar este bine să dovedești moderație.

Post: #1

😊 **Noul Messenger Internațional**

Salut, ați auzit de noul messenger românesc internațional <Beyluxe Messenger> ? Multe țări îl folosesc deja, o dată downloandat vei uita de alt messenger! Încercați-l și voi!

06-21-2021 06:46 PM

Quote

Trecerea din vorbirea directă în vorbirea indirectă

O transpunere reușită a vorbirii directe în vorbire indirectă se face prin:

A. *Eliminarea unor elemente* (cuvinte sau semne de punctuație):

- virgula după substantivele în vocativ;
- linia de dialog care marchează începutul replicii;
- semnul întrebării de la sfârșitul enunțului interogativ;
- semnul exclamării de la sfârșitul enunțurilor exclamative și imperative;
- a unor cuvinte care indică afectivitatea (*vai, au, of* etc.).

B. Introducerea unor cuvinte prin care se leagă replicile:

- verbe ale spunerii: – *a spune*, pentru enunțurile asertive;
– *a întreba*, pentru enunțurile interogative;
– *a ordona, a cere, a porunci*, pentru enunțurile imperative.

Exemplu: *Vino aici Dana!* → *I-a spus Danei să vină acolo.*

Atenție! Verbele de declarație apar înaintea replicii, nu după ea, așa cum se întâmplă în vorbirea directă.

Folosește verbe de declarație diferite/variate și nuanțate (consultă lista de verbe de declarație) pentru a reda intenția de comunicare din replicile vorbitorilor, dar și pentru a evita repetițiile supărătoare.

- cuvinte de legătură: – *să*, pentru enunțurile asertive;
– *dacă*, pentru enunțurile interogative;

C. Modificarea unor forme sau a unor cuvinte:

- a. se modifică persoana gramaticală (toate pronumele și verbele vor trece la persoana a III-a);

- b. substantivele din cazul vocativ trec la alt caz:

Exemple: *lonel, fii atent!* → *I-a strigat **lui lonel** să fie atent.* (dativ)

lonel, vino aici! → *L-a chemat **pe lonel** la ea.* (acuzativ)

- c. verbele de la modul imperativ se transformă în verbe la conjunctiv;

- d. cuvinte al căror înțeles depinde de context se modifică.

Exemplu: adverbe precum *aici* (indică locul vorbitorului, al celui ce scrie mesajul) devine *acolo*; *azi* → *în acea zi*; *mâine* → *a doua zi*; *acum* → *în acel moment*.

Atenție! Nu întotdeauna în vorbirea directă, replicile sunt însoțite de verbe de declarație. În acest caz, va trebui să le introduci tu, ținând cont de informațiile oferite de text, de modul verbelor, de intenția vorbitorului:

- *a zice, a murmura, a suspina, a țipa, a urla, a striga;*
- *a remarca, a constata, a explica, a observa, a sugera, a se mira;*
- *a întreba, a cere, a solicita;*
- *a răspunde, a riposta, a protesta, a nega;*
- *a porunci, a ordona, a sfătui, a interzice;*
- *a interveni, a întrerupe, a se neliniști;*
- *a adăuga etc.*

TEXTUL ARGUMENTATIV

De ce argumentăm?

Ca vorbitori:

- Împărtășim valori și păreri pe care le-am dori acceptate și de către ceilalți.
- Ne justificăm propriile comportamente, reacții, intenții.
- Încercăm să schimbăm sau să menținem comportamentele celorlalți prin libera lor voință.

Să-l facem pe ascultător să fie de acord cu noi. Intrăm permanent în dialog cu cineva: părinți, prieteni, profesori, colegi etc.

Unde argumentăm? Când?

- În viața cotidiană, în comunicarea orală/directă, în contexte familiale (în recreație, acasă, în întâlnirile cu prietenii, în discuțiile cu părinții).
- În contexte formale (instituții diverse, parlament, în politică, justiție, presă).

Părinții tăi sunt sedentari, dar ție îți place să călătorești? Vrei să-i convingi să aleagă traseul/varianta propusă de tine pentru vacanță. Aceasta este doar una dintre multele situații din viață în care suntem nevoiți să-i convingem pe ceilalți dacă ne construim o argumentare solidă.

Textul argumentativ (oral sau scris) cuprinde secvențe care au rolul de a convinge interlocutorii (ascultătorii) că avem dreptate și că ar trebui să ne împărtășească punctul de vedere sau să-și schimbe atitudinea, comportamentul.

Structura unei secvențe/a unui text argumentativ

I. Opinia/Afirmația/Premisa (Formulăm un enunț având caracter discutabil; trebuie să demonstrăm adevărul/justețea lui.)

II. Argumentarea/Justificarea prin probe/Dovezi: justificările/argumentele/temeiurile pe care ne bazăm opinia.

Gândește-te: Ce mă ajută cel mai mult? Ce ar putea să mă dezavantajeze? Cum aș putea să subliniez mai bine ce mă avantajează? Fii sincer, gândește-te la punctele slabe și încearcă să preîntâmpini opozițiile interlocutorului.

Folosește modul condițional-optativ sau conjunctiv pentru a sublinia ce te-a împiedicat să realizezi anumite performanțe (de exemplu, *s-ar putea ... să ..., dar ...*).

Argumentele/Probele vor fi introduse prin conectori specifici care să stabilească relații logice între idei cum ar fi cauza (*fiindcă*), opoziția (*dar* etc.), consecința (*prin urmare/încât* etc.). De exemplu: *Observăm că...; Mai întâi...; În primul rând...; După cum știe toată lumea; din cauză că...; din contră...; totuși; Nu doar..., ci și...; Putem constata...; Sunt evidente asemănările... etc.*

Atenție!

Argumentul trebuie să conțină o informație suplimentară, care să aibă legătură cu ceea ce vrem să demonstrăm.

Nu dovedim nimic dacă repetăm ceea ce am spus în premise; în acest fel nu facem altceva decât să ne învârtim în cerc, ca în formularea *Personajul este rău. El a dovedit răutate.*

Exprimă-te logic, coerent. Enunțul următor conține o contradicție: *O informare corectă, obiectivă și unitară se poate realiza doar în școală. Elevii sunt încurajați, de asemenea, de către profesori să utilizeze internetul și să se informeze cu ajutorul ONG-urilor.*

Asigură progresul. Între informațiile furnizate de text trebuie să existe legătură.

Iată un exemplu în care informațiile nu se contrazic, dar nici nu pot reprezenta argumente, deoarece între ele nu există nicio legătură: *O valiză-diplomat conținând 120 000 de dolari falși a fost găsită abandonată în curtea unei locuințe de pe strada Castanilor. Pe strada Castanilor nu e de fapt niciun castan, ci sunt numai doi plop.*

III. Concluzia: rezumă demersul argumentativ, întărește ipoteza prin reluarea ei într-un mod nuanțat.

Exprimarea concluziei – se reia opinia, dar îmbinând concis argumentele, explicând ideea centrală: *În final./În concluzie ...; După cum a spus și ...; Altfel zis...*

Este plasată la sfârșit, după *premisă* (de obicei), dar se poate afla și înaintea argumentelor.

Poate fi exprimată explicit sau implicit.

În argumentare putem insera și secvențe explicative descriptive și chiar narative.

Exemple: *Practicarea unui sport este o activitate benefică pentru trup și minte (opinie/premisă), deci ar fi bine să mă apuc de înot (concluzie) (exprimare explicită).*

Orice înșelăciune este incorectă și societatea o sancționează. Copiatul este o înșelăciune. Deci, copiatul este greșit și sancționat de societate. Concluzia: Copiatul este sancționat. Nu copia!

Atenție!

Concluzia trebuie să aibă legătură cu părerea/premisa: *Unde este fum, arde ceva. Fiindcă văd o țigară, mă gândesc că vei fuma. Tutunul face rău sănătății.* În acest caz, concluzia nu are nicio legătură cu premisele.

LIMBAJUL FIGURAT. EPITETUL ȘI ENUMERAȚIA

Ochiul scriitorului surprinde diversitatea însușirilor, a formelor, a culorilor din lumea reală și, prin asociații neobișnuite, expresive, reușește să-i dea cititorului sentimentul că lumea descrisă este vie.

Însușirile expresive ale unui obiect, caracteristicile unei acțiuni sunt redată prin intermediul epitetului.

Nu orice adjectiv este epitet. Dacă enunțul apare în combinații obișnuite, atunci nu este epitet.

Același adjectiv – *dulce* – are valoare expresivă, adică este epitet doar în structura *zâmbet dulce*, nu și în expresia *lapte dulce*.

Epitetul poate însoți:

- un substantiv: *Noaptea-i dulce-n primăvară/liniștită, răcoroasă*. (Vasile Alecsandri). Adjectivul *dulce* se folosește nu pentru a exprima gustul, ci pentru a sugera o însușire (senzația de plăcere pe care o simte poetul în timpul nopții);
- un verb: *Pădurea urca domol. Recheamă dulce. Plânge tânguios*.

Enumerația constă în înșiruirea în enunț a unor termeni diferiți, legați între ei prin unele elemente de sens comune.

De regulă, termenii unei enumerații fac parte din același câmp lexical.

Semnul de punctuație care marchează grafic prezența enumerației este virgula.

Sugestii de comentare a structurilor care conțin enumerații:

„Ce le pasă; *lemne* la trunchi sunt, *slănină* și *făina în pod* de-a volna, *brânză* în puțină asemenea, *curechi* în poloboc slavă Domnului”. (Ion Creangă)

Enumerația din fragmentul citat este expresia satisfacției pe care autorul replicii o simte la gândul că hrana este îndestulătoare. În același timp, prin enumerație, autorul subliniază căte lucruri sunt necesare în casă, atrăgând astfel atenția interlocutorului că este nevoie de mai multă responsabilitate.

„Sbieret, răget, țipăt, vaet, mii de glasuri spăimântate

Se ridică de prin codri, de pe dealuri, de prin sate.”

(*Viscolul*, de Vasile Alecsandri)

- În enumerația de mai sus, sunt cuprinse mai multe sinonime din câmpul lexical al fenomenelor sonore. Acest fapt permite receptarea predominant auditivă a obiectului descris, care poate fi identificat aici doar cu ajutorul titlului. Poziționarea elementelor care compun enumerația nu este întâmplătoare, diferența dintre sinonime fiind una de intensitate și utilizare. Anumiți termeni se referă la sunete scoase de animale, altele – la oameni, iar câteva sunt comune tuturor. Toate însă sunt lipsite de armonie, sunt stridente, fapt ce contribuie la crearea unei atmosfere tensionate, de neliniște.